

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ**

**РЕГІОНАЛЬНІ КУЛЬТУРНІ,
МИСТЕЦЬКІ ТА ОСВІТНІ
ПРАКТИКИ**

**Матеріали X Міжнародної
науково-практичної конференції**

26-27 квітня 2023 року

Переяслав – 2023

УДК 008+7+37](477) (06)P32

Редакційна колегія:

Ігнатенко Н.В. – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету педагогічної освіти, менеджменту і мистецтва Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Мартинюк Т.В. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Мартинюк А.К. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Малашевська І.А. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Кожевнікова Л.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Ткаченко О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демяненко В.В. – директор Переяславської гімназії № 1.

Рекомендовано Вченою радою Університету Григорія Сковороди
в Переяславі (протокол № 9 від 27 квітня 2023 р.)

ISBN 978-617-7747-76-4

Регіональні культурні, мистецькі та освітні практики: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Переяслав, 26-27 квітня 2023 року. Переяслав: Університет Григорія Сковороди в Переяславі. Переяслав (Київська обл.): Домбровська Я.М, 2023, 168 с.

До збірника увійшли матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Регіональні культурні, мистецькі та освітні практики», яка відбулася 26-27 квітня 2023 року в Університеті Григорія Сковороди в Переяславі. Основна тематика представлених доповідей відповідає напрямкам роботи конференції.

ISBN 978-617-7747-76-4

4. Шелестова Л. В. Розвиток творчих здібностей учнів молодшого підліткового віку в процесі вивчення гуманітарних предметів (інтелектуально-евристичний компонент) : дис. канд. пед. наук: 13.00.01. К., 1998. 222 с.

БЯНЬ Наньнань Бянь НАНЬНАНЬ,

аспірант,

ДЗ «Південноукраїнський національний

педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ФЕНОМЕН САМОРЕГУЛЯЦІЇ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Висвітлюється проблема саморегуляції особистості у науковому дискурсі. Феномен розглядається в контексті діяльнісного, функціонального, поведінкового, когнітивного, мотиваційного концептів у цілокітатлі психолого-педагогічних досліджень. Приділяється увага питанням музичної педагогіки, зокрема вокальної.

Ключові слова: феномен саморегуляції, особистість, науковий дискурс, психолого-педагогічні дослідження, мотивація, діяльнісний, функціональний, когнітивний підходи, музична педагогіка.

Проблема власної регуляції в музичній педагогіці і психології має особливе значення для оптимізації як освітнього процесу, так і виконавської, особливо концертної вокальної діяльності. Термінологічні пошуки дозволяють визначити витoki трактування феномену саморегуляції в психологічній науці П. Жане, який вважав здатність до саморегуляції найважливішим критерієм ступеня розвитку особистості. Науковець визначав означений феномен як систему внутрішніх вимог, які створюються завдяки процесу опосередкованя соціальних норм і цінностей, котрі перетворюють індивіда на активного суб'єкта (Hart O. 1989). Саморегуляцію як специфічну активність з метою перетворення власного стану вивчають Г. Грибенюк, В. Зарицька, К. Ізард, Дж. Гросс та ін. У практичній психології феномен вважають психічним механізмом оптимізації стану особистості і розробляють спеціальні прийоми й техніки самовпливу.

У контексті теорії діяльності механізми психічної регуляції останньої розглядають як ієрархічну динамічну систему, де вектор «мотив – мета» визначає параметри діяльності, а саморегуляція становить засіб забезпечення спонукань. С позицій функціональності саморегуляція становить одну з функцій психіки, здійснюючи контроль і управління поведінкою, думками, почуттями через призму активності. У річищі системного підходу власна активність регулюється на засадах зворотного зв'язку, а у фізіології активності М. Бернштейна поведінка визначається аферентним синтезом, що регулюється сигналами зворотного зв'язку.

У науковому дискурсі не можна обійти увагою ідеї В. Татенка, викладені ним в докторській дисертації «Суб'єкт психічної діяльності в онтогенезі». У своїх дослідженнях науковець доводить, що суб'єктна активність є єдиною детермінантою життєдіяльності, а біологічні й середовищні впливи характеризуються лише як умови або фактори. Саморегуляція як активна здатність суб'єкта складається з усвідомлення багатовимірності світу, його ціннісних пріоритетів, самовизначення в ньому в ситуації власного вибору.

У той же час, в когнітивній психології соціальне середовище вважається вирішальним фактором, а саморегуляція, на думку А. Бандури, забезпечує здатність оцінювати і коригувати власну поведінку відповідно до соціальної ситуації згідно внутрішніх стандартів. Поняття саморегуляції є рядоположним самоконтролю й самоефективності, включає само-спостереження, самооцінку й самозвіт (Bandura A. 1991). У мотиваційній концепції увагу дослідників привертає поведінковий аспект саморегуляції (Ю. Куль, Х. Хекхаузен, М. Шейер та ін.). Серед українських психологів відзначимо І. Беха, який наголошує на необхідності актуалізовувати процес самоусвідомлення щодо цінності власного «Я» задля досягнення належного рівня саморегуляції власної поведінки (Бех І., 1992).

Не можна оминати позицію І. Кочергіної, яка розглядає саморегуляцію як «процес оптимізації психічного стану та управління на рівні власної особистості, власних цілей, принципів, життєвого шляху (самодетермінація, самореалізація)», а також «різних видів активності суб'єкта (пізнавальної активності, поведінки, діяльності, спілкування)» (Кочергіна І., 2019, с. 179). Важливо, що в загальній структурі саморегуляції емоційна підсистема «забезпечує регулювання діяльності та її корекцію з урахуванням актуального емоційного стану» (там само).

Науковий дискурс засвідчує, що педагогічна діяльність передбачає власне управління, прийняття оптимальних професійних рішень. Тому науковці покладають за доцільне виокремити поняття професійної саморегуляції викладача як «інтегративну особистісну професійну характеристику педагога, яка передбачає усвідомлення ним своїх дій, почуттів, мотивів, свого становища та доцільну видозміну власної діяльності відповідно до вимог ситуації» (Н. Войтюк, 2005, с. 201).

Отже, зважаючи на широке коло прогностичних можливостей феномену саморегуляції та його недостатню розробленість у сфері музичної педагогіки, у наших подальших дослідженнях ми звернемось до його конкретизації в контексті підготовки фахівців вокалістів.

Список використаних джерел

1. Bandura A. (1991). Self-regulation of motivation through anticipatory and self-reactive mechanisms. *Perspectives on motivation: Nebraska symposium on motivation*, № 38, Lincoln: University of Nebraska Press, P. 69–164.
2. Hart O. (1989) The dissociation theory of Pierre Janet. *Journal of Traumatic Stress*, № 2 (4), P. 397–412.

3. Бех І. (1992) Категорія становлення в контексті розвитку «образу Я» особистості. *Педагогіка і психологія*, № 3, С. 9–21.
4. Войтюк Н. (2005). До питання про професійну саморегуляцію вчителя. *Ціннісні пріоритети освіти у XXI столітті: орієнтири та напрямки сучасної освіти*, Ч.2, Луганськ: Альма-матер, С. 193-201.
5. Кочергіна І.А. (2019) *Особливості емоційної саморегуляції жінок, які зазнали психологічного насильства в родині*: дис. кандидата психологічних наук, Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Mariana VACARCIUC,
doctor în pedagogie,
conferențiar universitar,
catedra Pedagogia Învățământului Primar,
Universitatea Pedagogică de Stat "Ion
Creangă" din Chișinău (Moldova)

Alexandra BARBĂNEAGRĂ,
doctor în pedagogie,
conferențiar universitar,
catedra Limbă și Comunicare,
Universitatea Pedagogică de Stat "Ion
Creangă" din Chișinău (Moldova)

STRATEGII DE VALORIFICARE A EDUCAȚIEI MUZICALE ȘI LINGVISTICE ÎN VEDEREA DEZVOLTĂRII INTELECTUALE ALE ELEVILOR DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ

СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНОЇ ТА ЛІНГВІСТИЧНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

În oricare activitate a omului este prezentă tendința spre descoperire a „componentei intelectuale” și de perfecționare a proceselor de gândire, care stau la baza ei și contribuie la eficacitatea acesteia.

În domeniile muzical-pedagogic și lingvistic au fost realizate un șir de cercetări, în care s-a evidențiat importanța creării condițiilor favorabile pentru dezvoltarea gândirii artistic-imaginative prin percepție, care, în consecință, să faciliteze dezvoltarea intelectuală și generarea impresiilor artistice ale omului (O. A. Apraxina, E. B. Abdulin, Iu. V. Aliev, Асафьев Б.В., Callo, T.). În literatura de specialitate se evidențiază ideea, potrivit căreia, întreaga ființă omenească este pusă în acțiune de caracterul activ al percepției muzicale, care mobilizează și emite diverse procese psihice (E. Nazaikinski, V. Medușevski, V. Teplov). Componenta intelectuală se distinge prin *reprezentări auditive*, formarea-dezvoltarea cărora are loc în cadrul audițiilor și a experiențelor muzicale și lingvistice nemijlocite. Cercetătoarea Sv. Badrajan susține că ”Sursă importantă a sunetului (intonațional) este considerat și graiul articulat cu elementele de expresie ritmică, melodică și intonativă, ce caracterizează vorbirea umană ca sistem de semne convenționale destinate comunicării. Față de strigătele vânătorilor sau plânsetele de durere, față de chiotele de bucurie sau de hăulituri, odată apărut ca mijloc de comunicare, el (graiul articulat) a fost în măsură să condiționeze primele începuturi vocal-muzicale ale omului” [7], iar

ЗМІСТ

Батечко Аліна, Белих Максим.	
Національно-патріотичне виховання дітей засобами української народної творчості	3
Бондаренко Анна.	
Теоретичні основи проблеми розвитку творчого мислення учнів середньої школи	5
Бянь Наньнань.	
Феномен саморегуляції у психолого-педагогічному дискурсі.	8
Vasarciuc Mariana, Barbăneagră Alexandra.	
Strategii de valorificare a educației muzicale și lingvistice în vederea dezvoltării intelectuale ale elevilor de vârstă școlară mică	10
Ван Чень.	
Драматургічне мислення студента-вокаліста	16
Ван Чень.	
Художньо-виконавські уміння майбутніх учителів музичного мистецтва.	18
Ван Чжецін.	
Компонентна структура духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва	21
Vdovichenko Volodymyr, Stepanova Ludmila.	
To the definition of the essence of the phenomenon of «artistry» in the scientific literature	22
Вдовиченко Юрій.	
Компоненти рекреаційно-танцювальної компетентності майбутніх учителів і викладачів хореографії	25
Вільченко Ніна.	
Виховання національно-патріотичних цінностей в учнів середнього шкільного віку засобами музичного мистецтва у позаурочний час	28
Воробйова Ольга.	
Фактор стресостійкості в інструментальному мистецтві	30
Гнідаш Оксана.	
Розвиток в учнів 6 класу творчого потенціалу засобами сучасної декоративної композиції	32
Головань Ярослава.	
Педагогічні умови формування моральних цінностей учнів засобами декоративно-прикладного мистецтва	36
Грижун Ольга.	
Розвиток музичних здібностей дітей з особливими освітніми потребами	39
Гусейнова Лариса.	
Концептуальна модель формування готовності до інструментально-виконавської діяльності	41
Дахновський Юрій.	
Виконавське дихання трубача	45
Дахновський Юрій.	
Вплив участі в оркестровому колективі на формування особистості здобувача освіти	48
Демидова Марина.	
Творча ініціатива як компонент пізнавальної активності майбутніх учителів музичного мистецтва	50
Денищич Мальвіна.	
Розвиток творчих здібностей молодших школярів у процесі вивчення мистецької освітньої галузі	53
Добровольська Руфіна.	
Досвід використання музичної терапії в університетах США	55
Дубровіна Ірина.	
Лібрето опери «Наймичка» м. Вериківського як мистецький артефакт	58
Жошкіна Вікторія.	
Розвиток музичальності в учнів 7-го класу засобами музикотерапії	62
Заболотний Іван.	
Організація вокально-хорової освіти у закладах вищої освіти в умовах військового стану	64
Кагарлицька Ірина.	
Формування креативності школярів засобами інноваційних художніх технік	68
Кармазін Антон.	
Київські музеї як поле концертних виступів	70
Карпенко Євген.	
Дистанційне вивчення хорового диригування: втрати і знахідки	75